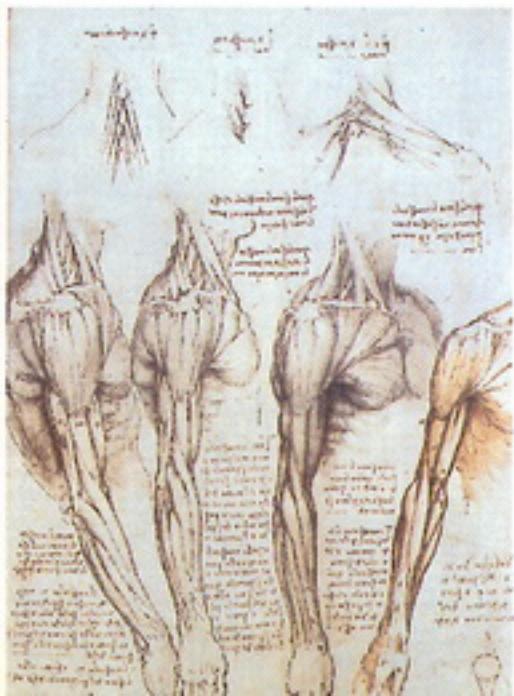

THIÊN TÀI LÉONARD DE VINCI

KIM ĐÔNG

TINH THẦN THỜI PHỤC HƯNG

Chấm dứt thời Trung cổ

Thời Trung cổ kết thúc cùng với các cuộc phát kiến địa lý vĩ đại (Christophe Colomb tìm ra châu Mỹ năm 1492, khám phá châu Phi...), các phát minh trong nông nghiệp (cái cày, vòng cối nhua...), sự phát triển của thương mại giữa các quốc gia ở xa nhau, và nhất là phát minh ra máy in. Kể từ lúc này, thế giới trở nên rộng lớn hơn.

Các vĩ nhân thời Cổ đại...

**Thời Trung cổ kết thúc ở thế kỷ XV.
Số lượng các cuộc chiến tranh giảm xuống; cuộc sống trở nên dễ dàng hơn; tinh tò mò của con người trỗi dậy. Thời Phục hưng bắt đầu.**

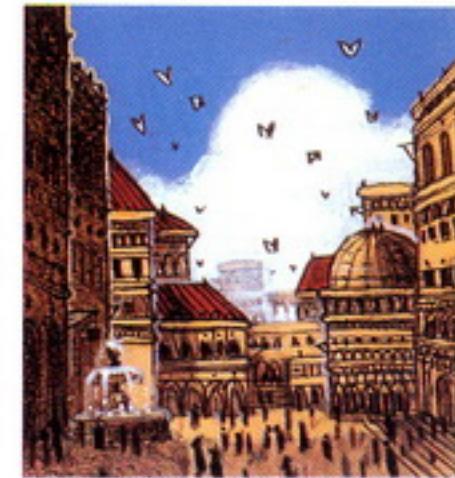

Tìm thấy lại các bậc thầy thời Cổ đại

Thời Cổ đại đã sản sinh ra nhiều triết gia, toán học gia, kỹ sư... Tác phẩm của họ đã được các thầy tu sao chép lại và tồn tại qua thời Trung cổ. Do đó, các môn khoa học (hình học, thực vật học, nguyên tử học, thiên văn học...) dần phát triển. Nhờ quan sát và kinh nghiệm tích lũy được, các nhà bác học khám phá thiên nhiên và bắt đầu hiểu thế giới thực sự vận hành như thế nào.

Một làn gió canh tân

Nhờ thương mại, các thành phố của đất nước Italia giàu có dần lên, ở đó tất cả các nghệ thuật đều được ưa chuộng và phát triển. Các danh họa và nhà điêu khắc vĩ đại nhất (Michel-Ange, Botticelli, Fra Angelico, Raphael, Veronese...) đã sáng tạo nhiều tác phẩm theo đặt hàng của các giáo chức nhà thờ và các nhà buôn giàu có. Các kiến trúc sư xây dựng những cung điện, trang trí các lâu đài...

Adam ra đời
Bức họa của Michel-Ange (1475-1564)
miêu tả quá trình Chúa trời tạo ra Adam,
người đàn ông đầu tiên của thế giới.

...được phát hiện lại ở thời Phục hưng

Thần Vệ Nữ sinh ra từ bọt biển
Botticelli (1445-1510)

Một quá trình văn minh hóa châu Âu dày mồi mẻ

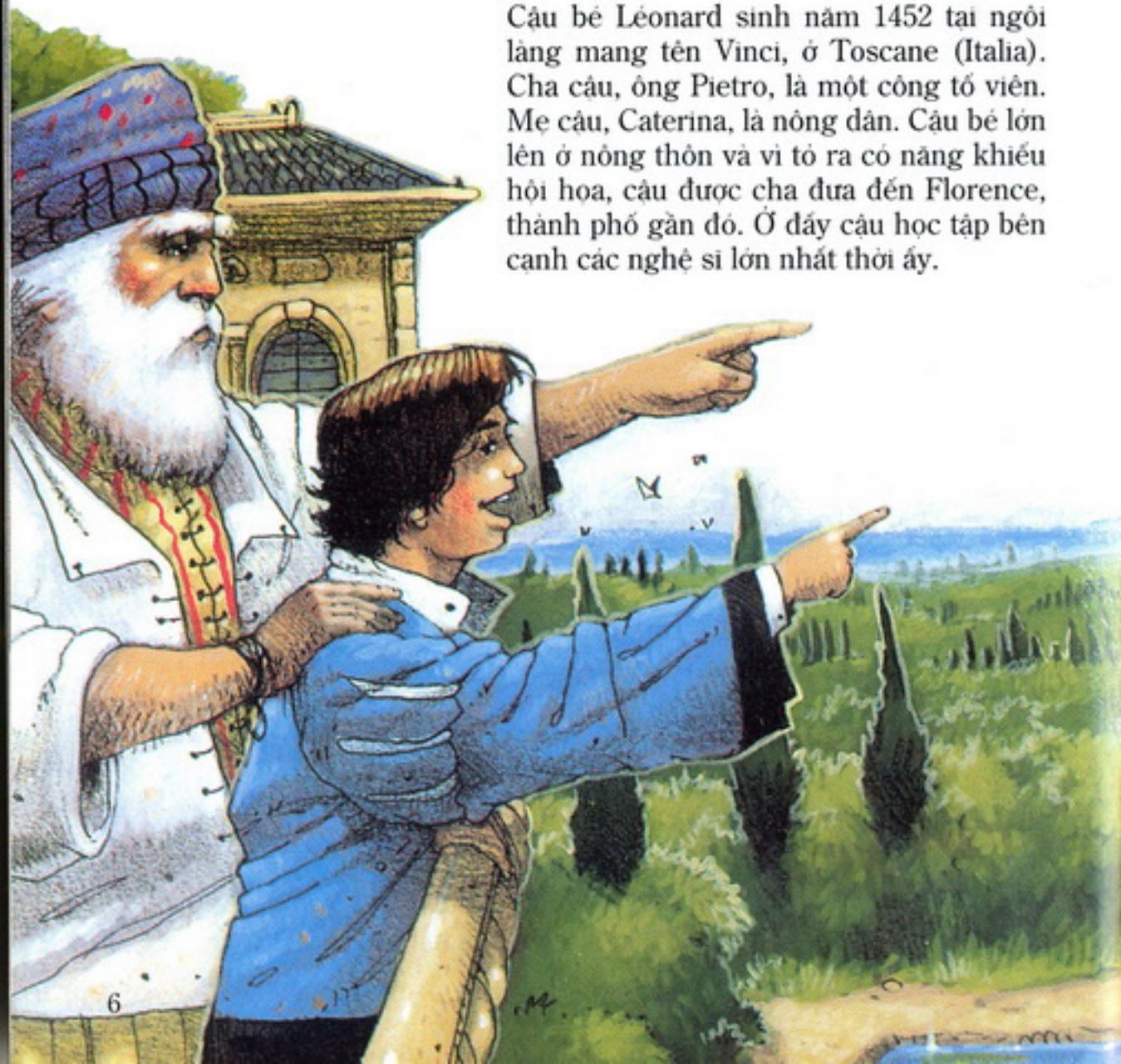
Sự bùng nổ tinh sáng tạo này lan rộng khắp châu Âu. Mọi vị đế vương: François đệ nhất ở Pháp, Charles Quint ở Đức, Henri VIII ở Anh, Philippe II ở Tây Ban Nha đều muốn cạnh tranh với Italia. Họ cũng đón tiếp các nghệ sĩ và bác học tại triều đình của mình.

LÉONARD DE VINCI LÀ AI?

Ông là một nhân vật có ảnh hưởng lớn, một họa sĩ xuất chúng, thiên tài ở mọi lĩnh vực. Leonardo đã trở thành huyền thoại.

■ Một người Toscane xuất chúng

Cậu bé Leonardo sinh năm 1452 tại ngôi làng mang tên Vinci, ở Toscane (Italia). Cha cậu, ông Pietro, là một công tố viên. Mẹ cậu, Caterina, là nông dân. Cậu bé lớn lên ở nông thôn và vì tỏ ra có năng khiếu hội họa, cậu được cha đưa đến Florence, thành phố gần đó. Ở đây cậu học tập bên cạnh các nghệ sĩ lớn nhất thời ấy.

■ Một nhà thông thái

Mọi người đều bị cuốn hút bởi sự phong phú của ngôn từ, tri thức minh và sự duyên dáng của ông. Đó cũng là một kĩ sĩ tài ba, một vận động viên điền kinh bền bỉ. Ý thức được sức quyến rũ của mình, ông luôn làm đẹp bằng nước hoa, ăn mặc trau chuốt. Với bộ râu dài và dáng vẻ hiền dịu, Leonardo được coi là một nhà thông thái và một nhà bác học lớn.

Bức tượng David của Verrocchio
Người ta kể lại rằng Leonardo đã làm mẫu cho thày minh, Verrocchio, để ông nắn bức tượng chàng David trẻ tuổi này; đó là người anh hùng trong Kinh thánh đẹp như một vị thần.

Phái chàng ở đây ông được Raphael thể hiện thành Platon, triết gia Hy Lạp...

Thực sự Leonardo là ai ?

... hay ông chính là nhân vật mà Botticelli đã vẽ dưới hình dạng thánh Michel?

■ Một thiên tài độc nhất vô nhị

Leonardo đọc sách không biết mệt, tò mò đối với mọi môn học. Bằng các bức phác họa, ông đã dựng nên nhiều tác phẩm công nghệ hoàn hảo. Đối với ông, không hề có khoảng cách giữa nghệ thuật và khoa học. Ông tìm tòi và thế nghiệm như một nhà bác học hiện đại và dựa chủ yếu vào kinh nghiệm.

... hay vào bức này mà có lẽ ông đã vẽ vào khoảng năm 1515?

Tìm hiểu

BIẾT TẤT CẢ U CÓ THỂ LẮM CHÚ!

**Thời Phục hưng,
một số nhà bác
học như Leonardo
đã thực sự làm
chú tất cả các
kiến thức của
thời đại.**

■ Một số lĩnh vực
chuyên môn của
Leonard...

Leonard là một thiên tài bách khoa. Ông chú ý đến hầu như mọi lĩnh vực: giải phẫu, kiến trúc, vũ khí, thiên văn, sinh vật học, đo đạc, gốm, hóa học, xây dựng, hội họa, địa chất, toán học, máy móc, âm nhạc, quang học, vật lý, điêu khắc... Những cái đó đã chiếm toàn bộ cuộc đời dài 67 tuổi của ông.

Tìm hiểu

■ Khi kiến thức còn
hạn chế

Thời Phục hưng, kiến thức còn ít và các nhà bác học rất hiếm. Một số là chuyên gia về tất cả các môn khoa học. Pic vùng Mirandole là một ví dụ, ông là nhà toán học, thiên văn học, sinh vật học, vật lý, triết học và nhà thần học*.

Pic vùng Mirandole,
bác học người Italia
(1463-1694).

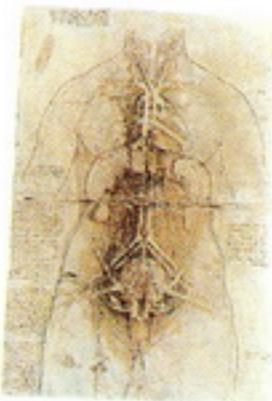
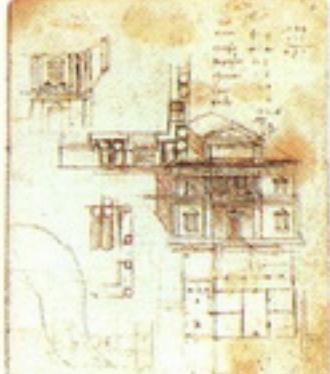
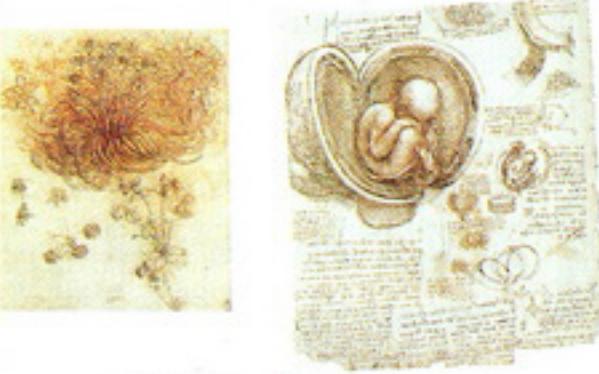
*Nhà thần học
Người chuyên
nghiên cứu tôn giáo.

■ Ngày nay, biết được mọi điều là
không thể!

Khoa học và kỹ thuật đã phát triển tới mức không thể học và nắm bắt được mọi cái mới. Ngày nay, chuyên môn hóa là điều bắt buộc. Đó là cách thức duy nhất để đi sâu vào một lĩnh vực và chiếm lĩnh được các kiến thức mới.

CUỘC PHIÊU LƯU CỦA NHỮNG TRANG BẢN THẢO

Một thiên tài bị lãng quên, rồi được tìm thấy lại

Khi Leonardo mất, năm 1519, tất cả các bài viết, giấy nháp và sổ tay (hơn 25.000 trang của một cuốn truyện tranh thực sự), tranh vẽ và tài liệu đã được Francesco Melzi, người bạn và học trò của ông, sắp xếp và bảo quản. Nhưng rất nhanh chóng, chúng rơi vào quên lãng hoặc bị bán đi, phân tán, mất mát. Hàng thế kỷ sau người ta mới khôi phục được tổng thể các bản viết của Leonardo. Và công việc này hiện nay vẫn chưa thực sự hoàn tất.

Chồng bàn thảo dày 23 tập

Năm 1797, nhà ngoại giao Gian Battista Venturi tình cờ tìm thấy vài trang viết đã được Napoléon đưa khỏi Italia. Sự thán phục của ông đã được tất cả các ki sư thế kỉ XIX chia sẻ. Tìm kiếm trong các thư viện và kho lưu trữ trên toàn thế giới, người ta tìm lại được khoảng 10.000 trang bản thảo của Leonardo, được tập hợp trong 23 cuốn vở.

Trong những cuốn sổ của mình, Leonardo ghi lại tất cả: những suy nghĩ, dự án, phác thảo, danh sách đồ ăn phải mua, các từ kỹ thuật, bản nháp các bức thư, suy nghĩ về các tác phẩm đã đọc, các quy tắc văn phạm tiếng Latinh, những câu chuyện nhỏ, đồ chữ...

Thật khó mà đọc nổi

Rất khó giải mã các bản thảo viết tay của Leonardo. Vì thuận tay trái, ông đã sáng tạo ra một kiểu chữ viết đặc biệt, từ phải sang trái và viết chữ ngược. Ngay cả nếu ông viết xuôi chiều, ông cũng luôn sử dụng hệ thống chữ viết riêng của mình, chắc chắn là để cho tiện, chứ không phải như người ta thường nói ông làm thế để bảo vệ các công việc của mình khỏi những cặp mắt soi mói.

Dể giải mã Leonardo, phải đọc các bản thảo viết tay của ông qua một chiếc gương.

mobilis
Mobili
CHUYỂN
DỘNG

Figuratio
DAI DIỄN

piramidalis
DANG THÁP

attorno
Attorno
GẦN

HỌA SĨ XUẤT CHÚNG

Léonard là một trong những họa sĩ có tầm quan trọng lớn nhất thời ông. Ông thậm chí còn viết cả một cuốn sách về hội họa.

Học vẽ

Khi Verrocchio, một trong những nghệ sĩ nổi tiếng nhất thời đó, trông thấy những bức vẽ đầu tiên của Léonard, ông đã quyết định nhận cậu vào học việc trong xưởng vẽ của mình ở Florence. Léonard khi đó 15 tuổi. Tại đó, cậu học hội họa, điêu khắc, trang trí và kim hoàn. Dần dà, cậu tham gia vào việc thực hiện các tác phẩm được đặt hàng ở xưởng. Khoảng 20 tuổi, cậu tự mở xưởng vẽ riêng.

Léonard đã vẽ thiên thần bên trái của bức Lê rửa tội Chúa do thầy ông, Verrocchio ki tên năm 1472. Giai thoại kể rằng Verrocchio, sững sờ vì sự khéo léo của học trò, đã quyết định không tiếp tục cầm bút vẽ nữa.

Một phong cách mới

Khoảng năm 1470, kỹ thuật vẽ tranh sơn dầu lan rộng ở Italia. Kỹ thuật mới này sẽ thay thế cách vẽ truyền thống tempera (là sự pha trộn giữa sắc tố màu và lòng đỏ trứng chi sử dụng được một lần duy nhất). Kỹ thuật sơn dầu cho phép sử dụng các mảng màu chồng lên nhau, gọi là các *repentir**. Với kỹ thuật này, Léonard trau chuốt lại các tác phẩm của mình và không ngừng tìm cách hoàn thiện chúng.

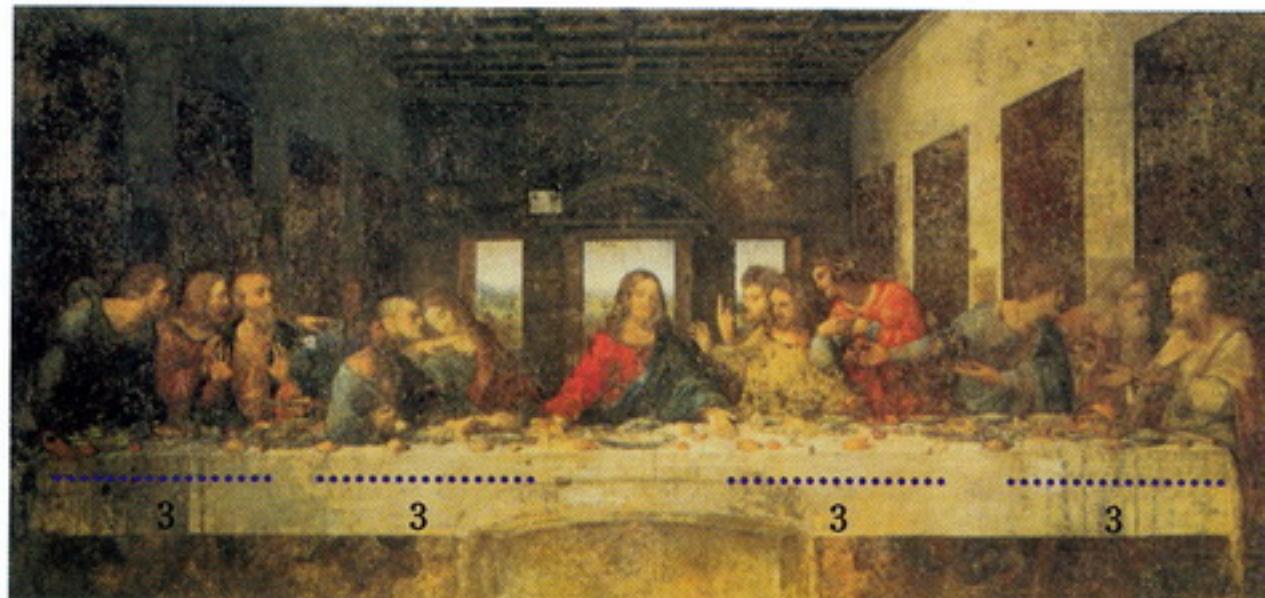
Léonard đã viết một Chuyên luận về hội họa. Đối với ông, các thành phần không thể thiếu cho một bức họa đẹp là cấu trúc hình học nghiêm ngặt, phong phú về hình khối, tính chân thực của các nhân vật, nghệ thuật đánh bóng và ánh sáng.

*Repentir

Họa sĩ có thể không vừa ý với các nét đã vẽ và sửa chúng.

Bức tranh tường Cène

Trong tiếng Latinh, từ *Cène* có nghĩa là “bữa tiệc”. Đó là bữa tiệc cuối cùng mà Chúa ăn cùng 12 tông đồ của mình. Bức tranh tường này được vẽ rất cẩn thận. Nó có điểm đặc biệt là khuôn mặt của Chúa. Các nhân vật, gồm bốn nhóm ba người, trông vô cùng tự nhiên. Thật đáng tiếc, bức tranh tường này ngày nay đang bị hỏng dần.

Tranh tường là một cảnh được vẽ trực tiếp lên tường, bên trên một lớp thạch cao mới trát.

Thực hành

BẠN CÓ PHẢI LÀ MỘT LÉONARD TƯƠNG LAI?

Để kiểm tra xem bạn có khả năng giống được với Léonard không, dưới đây là một vài động tác đơn giản, bằng tay và bằng trí óc...

Vẽ theo lối tempera

1. Trộn trứng, dầu và một giọt dấm trong một cái lọ. Hãy quấy đều tay để có được một hỗn hợp thật mịn.

Bạn cần có:

- 4 lọ rỗng có nắp
- 1 quả trứng tươi
- Dầu thực vật
- Dấm trắng
- Gia vị (ót...)

2. Chia hỗn hợp này vào ba lọ khác. Thêm vào mỗi lọ một thia cà phê gia vị. Bạn đã sẵn sàng để trở thành một họa sĩ xuất sắc?

Chú ý!
Hỗn hợp này
không đông và
rất lâu khô.

Thực hành

Chữ viết bí mật

1. Hãy viết từ phái sang trái bằng tay trái nếu bạn thuận tay phải và ngược lại. Sẽ rất khó đấy!

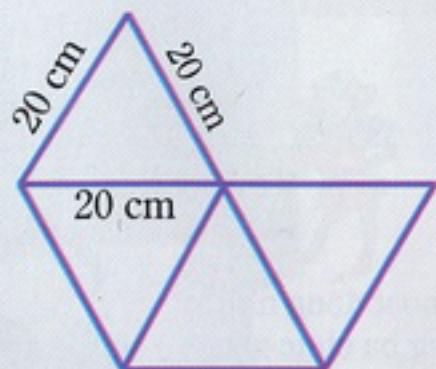
2. Nay giờ, hãy đặt tờ giấy của bạn trước gương để viết từ phải qua trái bằng tay bạn không thuận. Nếu làm được điều này bạn đã lập một chiến công rồi đấy!

Làm dù

Bạn cần có

- 4 tờ giấy
- 1 thước kẻ
- 1 bút chì
- 1 cái kéo
- Băng dính
- Một nhân vật tí hon
- Dây

1. Làm theo mẫu trên.

2. Dán các tam giác bằng băng dính... Cố định 4 đầu dây.

3. Treo nhân vật tí hon của bạn vào. Nó sẵn sàng để bay!

Để dù của bạn rơi đều xuống, cần phải cắt định trên của nó. Không hiểu Léonard có biết điều này không nha?

NGƯỜI HỌA SĨ ĐẦY CẢM HỨNG

Các bức họa của Léonard rất sống động nhờ các chi tiết và cách biểu đạt rất thực. Kỹ thuật của ông thật hoàn hảo và thậm chí ông còn biết vẽ bằng cả hai tay!

Những bức bìm hoa nhán mạnh vào các nét tính cách nhân vật.

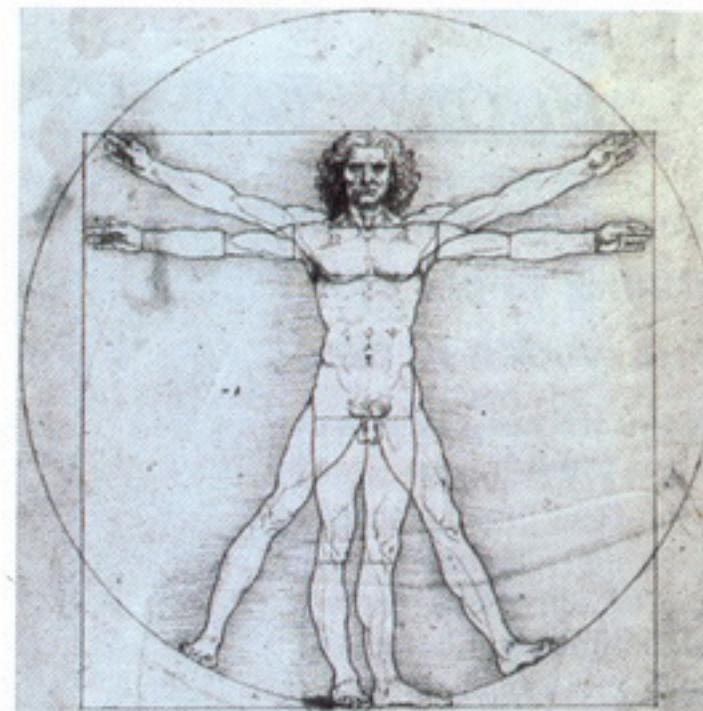
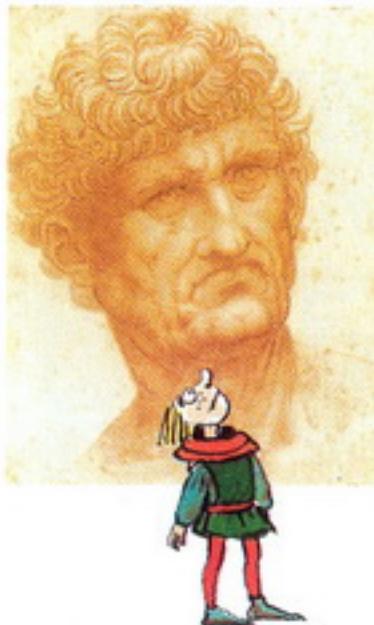
■ Những bức chân dung vẽ hàng ngày

Ở mọi nơi Léonard đều phác họa chân dung những nhân vật có thể có ích cho một bức tranh nào đó của mình. Ông có thể bỏ nguyên một ngày đi theo một người mẫu để nắm bắt được tất cả các biểu hiện, động tác, thói quen của người đó.

■ Những con ngựa, mèo và người

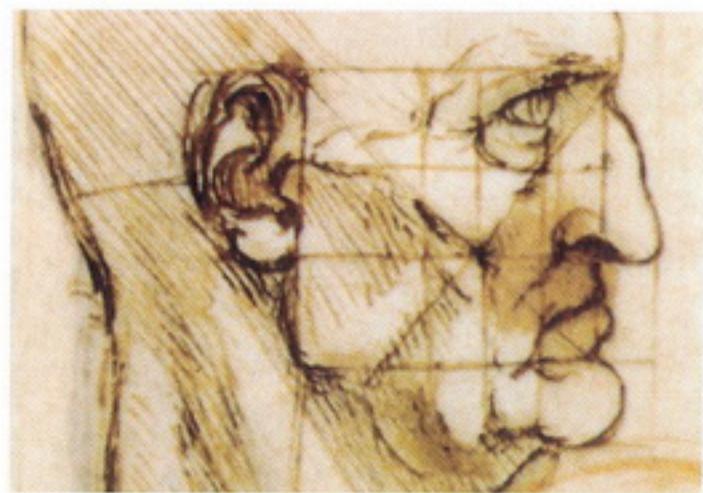
Để hiểu cơ thể con người được cấu tạo và hoạt động như thế nào, ông không ngần ngại mô tả chúng ba chục xác chết, mặc dù điều này bị cấm vào thời đó. Ông vẽ xương, cơ bắp và gân giòn hơn bất kì ai. Nhưng ông tỏ ra đặc biệt dịu dàng khi vẽ mèo và ngựa.

Homo ad circulum. Con người trong ó vuông này thật là hoàn hảo: độ mở của tay anh ta bằng với chiều cao anh ta. Để kiểm tra điều này, hãy thử đo chính mình xem!

■ Những ti lệ hoàn hảo

Léonard coi trọng vẻ đẹp và tinh đơn giản của ó vuông và vòng tròn. Khi đặt một con người vào tinh hoàn hảo hình học này, nghĩa là ông đã đặt anh ta vào trung tâm vũ trụ hài hòa với thế giới.

Tìm hiểu

NHỮNG BÍ ẨN CỦA Bức tranh LA JOCONDE

Mona Lisa là ai?

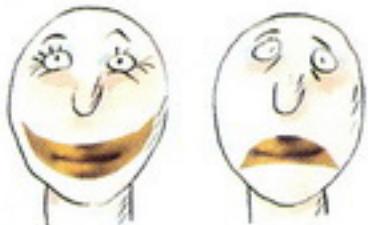
Nụ cười bí ẩn đó che giấu điều gì?

Tại sao bức tranh này nổi tiếng đến thế?

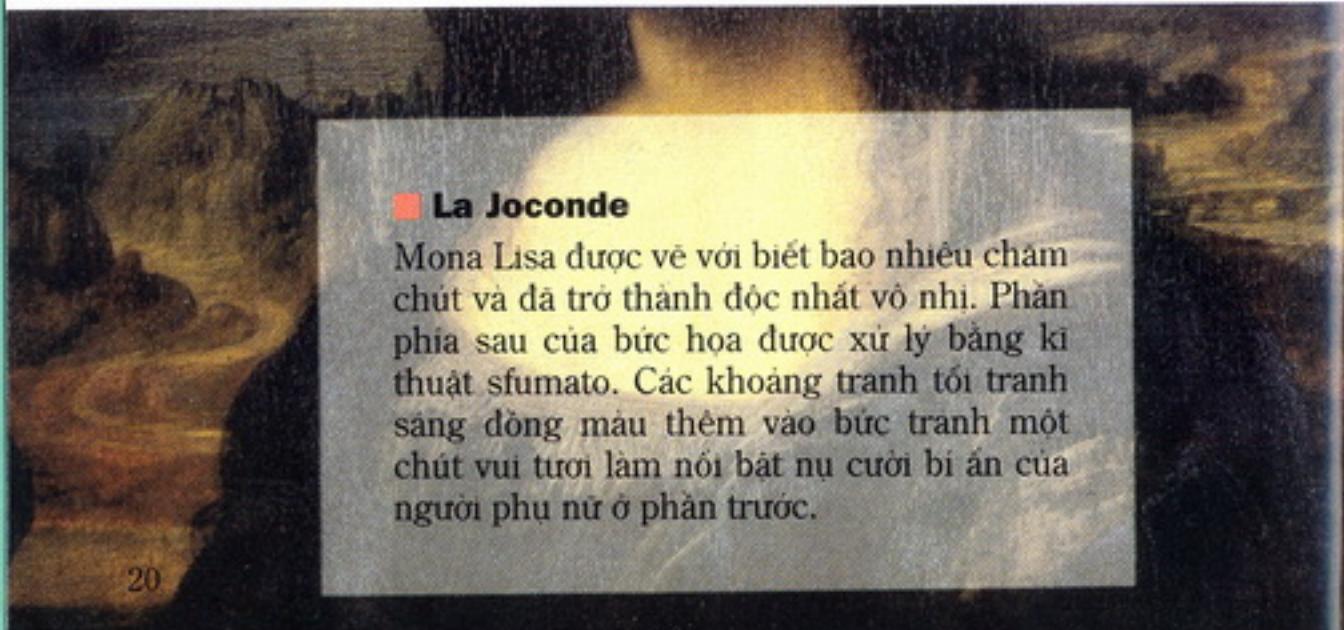
■ Một nụ cười vô song

A, nụ cười của La Joconde! Nụ cười mỉm bất tận này đã khiến bức họa nhỏ (bên trái), được thực hiện từ năm 1503 đến năm 1505, trở nên nổi tiếng. Mona Lisa là người vợ thứ ba của một người đàn ông đã già có tinh ghen tuông, Piero Francesco del Giocondo. Điều đó có chắc không? Các giả thuyết mơ hồ nhất cũng được đặt ra: đó có thể là bức chân dung (đã đeo mặt nạ) của chính Léonard da Vinci tự vẽ, hay là của một nữ sủng thần của vua François đệ nhất, hay thậm chí của nữ hoàng Atlantide...

■ La Joconde

Mona Lisa được vẽ với biết bao nhiêu chăm chút và đã trở thành độc nhất vô nhị. Phần phía sau của bức họa được xử lý bằng kỹ thuật sfumato. Các khoảng trống tối trong sáng dòng màu thêm vào bức tranh một chút vui tươi làm nổi bật nụ cười bí ẩn của người phụ nữ ở phần trước.

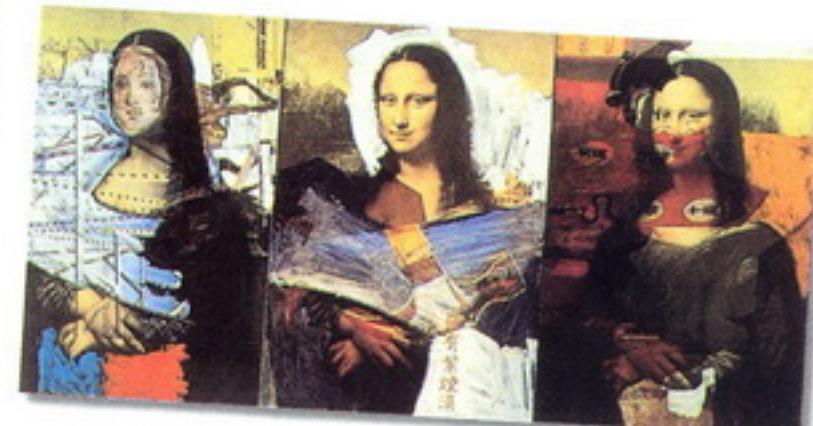
Tìm hiểu

Mỗi năm, hàng triệu người đến Bảo tàng Louvre ở Paris để chiêm ngưỡng bức tranh La Joconde.

■ Một người phụ nữ có ảnh hưởng lớn

La Joconde đã gây cảm hứng cho nhiều nghệ sĩ hiện đại; họ đã biến dạng nụ cười này đi, vì say mê nó hoặc để châm biếm. Chẳng hạn, họa sĩ Marcel Duchamp đã thêm vào bộ ria rất không đáng kính cho Mona Lisa...

Lisa bị viêm phổi, của Robert Rauschenberg.

■ Bị đánh cắp, rồi tìm lại được!

Ngày 21 tháng Tám năm 1911, linh gác Bảo tàng Louvre thu dọn được một đồng vừa và một khung tranh bị bỏ lại dưới chân một cầu thang. Bức tranh La Joconde đã biến mất! Hai năm trôi qua, Nhà thơ Apollinaire đã bị tố cáo nhầm là đã ăn cắp bức tranh và bị bỏ tù. Năm 1913, một người Italia buôn đồ cổ phát hiện bức tranh còn nguyên vẹn do một người tên là Vicenzo Perrugia mang đến cho mình. Họa sĩ trẻ này chỉ muốn trả về cho thành phố của mình, Florence, các tác phẩm thuộc về nó.

NHỮNG ƯU KHÍ KHÓ TIN

Hệ thống quay để quét sạch những kẻ tấn công đang trèo lên tường thành (1).

Mặc dù là người nhiệt thành bảo vệ hòa bình, Léonard đã đáp ứng yêu cầu của các hoàng thân và sáng chế ra những thứ vũ khí lợi hại... song những thứ đó đã không được làm ra.

Hệ thống dùng để đẩy lui các thang của quân tấn công dựa vào tường pháo đài (2).

Những cuộc oanh tạc của bên phòng thủ (3).

Bảo vệ các thành trì

Trong thời đại luôn bị khuấy động bởi các cuộc chiến tranh giữa các thành phố hay quốc gia, các lâu đài được xây dựng cẩn thận để chống trả lại các cuộc tấn công dữ dội và kéo dài. Léonard suy nghĩ, phát minh, vẽ và đề xuất các công trình xây dựng và các loại máy có thể đảm bảo cho việc phòng thủ các vị trí xung yếu.

Tim hiểu

Léonard phát minh ra một kiểu súng máy cho phép khac lửa hình cánh quạt (4) cùng như loại súng bắn được 33 phát một lúc, với ba lần 11 nòng súng đồng loạt bắn ra.

Để nhân sức mạnh của các vũ khí bắnidan lén nhiều lần, ông đã phát minh ra loại nó không lò (5), nhưng rất khó giữ được dây vì lực kéo quá lớn.

Chiến xa tấn công (7) và chiến xa bánh có móc sắc (8) cũng được dùng để làm cho quân thù khiếp sợ và giành chiến thắng vang dội.

Léonard cũng hoàn thiện súng bắn bằng hơi nước (6).

Cung thủ được bảo vệ bởi một tấm khiên (9) và kị binh được trang bị ba ngón thương (10).

KHÓ TIN, NHƯNG CÓ THẬT!

● XE ĐẠP TRONG GIẢ THUYẾT

Năm 1960, trong khi khôi phục một trong các trang bản thảo của Léonard, người ta phát hiện ra một bức vẽ tùng tưa như chiếc xe đạp được vẽ rất xấu ở mặt sau một tờ giấy. Chắc chắn nó không phải do bàn tay của danh họa vẽ ra. Liệu đó có phải là một phát minh của Léonard do một học trò mới sao lại một cách vung về? Hay là chú ý của một chủ thư viện nào đó muốn gán cho Léonard tất cả các phát minh hiện đại? Cuộc tranh cãi giữa các chuyên gia không dẫn đến một kết luận cuối cùng nào hết.

■ TẤM KHIÊN MA QUÁI

Khi Léonard còn nhỏ, ông quyết định làm một món quà tặng cha mình, ông bèn nghĩ tới một cái khiên trang trí bằng một bức vẽ. Trong vựa lúa, ông bị một bắt tay vào việc. Rồi, khi tác phẩm đã hoàn thành, ông gọi cha đến. Khi mở cửa, người cha nhìn thấy một con quái vật không lồ đang nhảy xổ vào mình: Léonard đã chú ý để lộ tấm khiên ra ngoài ánh sáng và các con quái vật mà ông đã vẽ trông còn thật hơn cả trong tự nhiên. Người nghệ sĩ đã gây được ấn tượng...

● KHÔN NGOAN LÀM SAO!

Để được triều đình Milan chú ý và nhận vào làm, chàng trai Léonard trẻ tuổi đã làm một chiếc đàn luyt bằng bạc hình đầu ngựa và xin được chơi nó trước mặt Công tước Sforza. Theo như người ta nói, giọng hát du dương và thứ đồ tinh xảo của nghệ sĩ đã có tác dụng đẩy nhanh sự nghiệp của người kĩ sư.

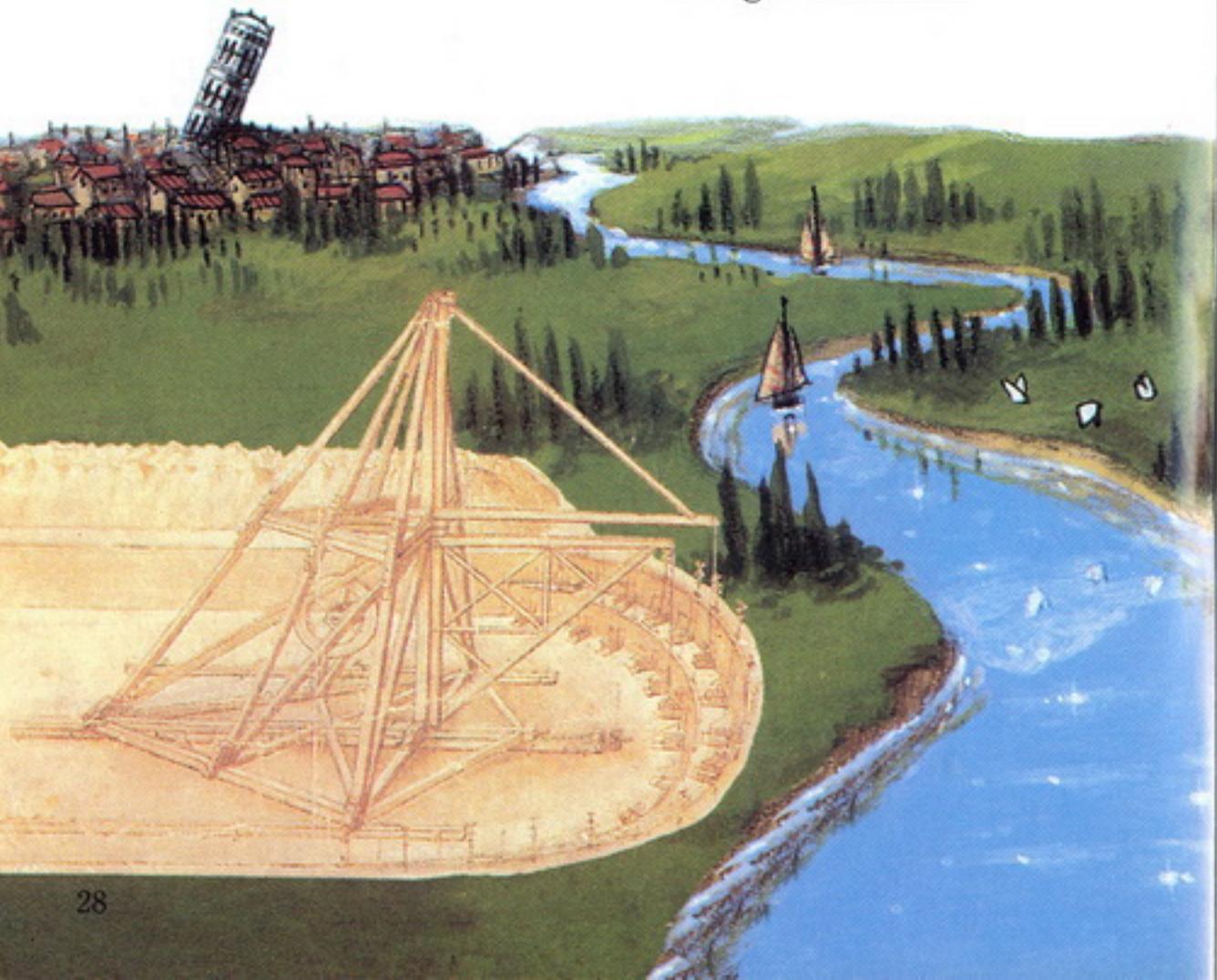
■ BÚC HỌA LA JOCONDE VÔ GIÁ

Vua François đệ nhất sẵn sàng trả cho bức La Joconde 4.000 é-quy (bằng giá của 15 kg vàng hoặc 800.000 franc). Ngày nay, bức họa được ước giá hơn 200 triệu euro, tức là hơn trước 1.600 lần! Trên thực tế, nó vô giá vì nó là duy nhất.

NHỮNG MẪU CHUYÊN OỀ NƯỚC

Khoa học về nước có tên là thủy lực học.
Chế ngự nước là cốt từ đối với nông nghiệp và thương mại.

Chiếc càn trục lớn gạt xuống sông tất cả chỏ đất đào được. Cứ như thế, nó sẽ liên tục đào và làm đổi dòng chảy của sông.

Đổi dòng nước chảy và hệ thống kênh

Các hoàng thân Florence muốn làm khô kiệt Pise, thành phố đối thủ lớn của Florence, và cũng ở bên bờ sông Arno. Léonard đề xuất dự án kênh hóa sông Arno để quay dòng nước chảy về các cánh đồng của Toscane, tránh lũ và góp phần vận tải hàng hóa. Nhưng vì thiếu tiền, dự án này đã không đi đến đâu cả.

Đi trên mặt nước, thở dưới nước...

Và rồi Léonard không thể tự ngân minh nghĩ cách chinh phục nước. Ông tưởng tượng ra các máy móc đầy sáng tạo.

Bom và các hệ thống thủy lực

Để hoàn thiện tinh hiệu quả của các cối xay dầu hay hạt, Léonard đã cải tiến các guồng quay nước. Để đưa nước lên và bơm nước sạch vào các bể nước, làm phun nước lên, làm khô các đầm lầy, ông tưởng tượng ra các cơ chế mới. Tất cả các phát minh này đều phục vụ hữu hiệu cho nông nghiệp cũng như cho các bữa tiệc xa hoa của các hoàng thân.

Liệu có thể đi trên mặt nước với những cái phao ngô nghênh như thế này không?

Đeo phao để có thể nổi trên mặt nước một cách an toàn.

Chán nhài để tiến lên nhanh hơn.

Dự án trang bị mìn lăn, làm từ sậy và da, cho phép thở được ở vai xentimet dưới mức nước.

NIỀM SAY MÊ BAY

Léonard rất yêu chim.

Ông mua những con chim trong lồng và thả chúng. Trong suốt cuộc đời, ông tìm cách bắt chước cách bay liêng tuyệt vời của chúng.

Phân tích cách bay

Leonard quan sát rất lâu và vẽ cách bay của các loài chim. Trên thực tế, ông mơ bay lên được. Để làm được như thế, ông do sai cánh và tinh lực cẩn có để có thể làm cho cánh hoạt động được. Ông cũng phát minh ra các cách để kiểm tra tính hiệu quả của cánh. Dơi là con vật mà ông cho là hình mẫu hoàn chỉnh hơn cả.

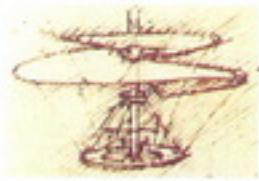

Những cái máy biết bay

Leonard vẽ những cái máy biết bay - máy bay cùng với phi công. Không còn nghi ngờ gì nữa, ông chính là nhà thiết kế máy bay đầu tiên và cũng là người đầu tiên có ý tưởng về trực thăng.

*Máy lượn

Đó là một cái "vít không khí" để bay lên. Nhưng tổ tiên của máy bay trực thăng này còn chưa có động cơ.

Người ta kể rằng

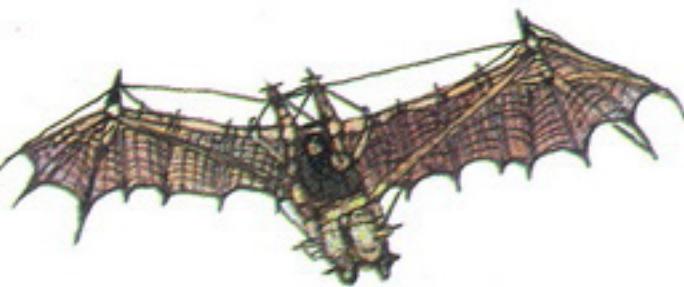
Léonard đã đích thân thử nghiệm chiếc dù do ông nghĩ ra. Hệ thống thiếu cá dài thát này đã không khiến ông phải bỏ mạng!

Chim bay qua nét vẽ của Léonard

Những thử nghiệm thực tế hay hào huyền?

Những người dân ở Vinci, ngôi làng quê hương của Léonard, ngày nay vẫn có thể chỉ ra được nơi con người tiên phong đã tiến hành các thử nghiệm đầu tiên của mình. Đó thuận túy chỉ là một sự tản dương hay là kỉ niệm về một thời điểm vi đại? Không có gì chứng minh được rằng ông đã hoặc chưa bao giờ thử nghiệm ý tưởng của mình, sau khi đã đặt một nghệ nhân làm một cái dù.

Tìm hiểu

NGƯỜI MUA OUI KÌ DIỆU

Léonard thích làm cho bạn bè hoặc những người bảo trợ của ông ngạc nhiên trong các bữa tiệc lớn khiến cả châu Âu phải ghen tị. Tại đó, ông nổi bật nhờ sáng tạo ra những tiết mục tuyệt diệu.

Cuộc vui đã bắt đầu!

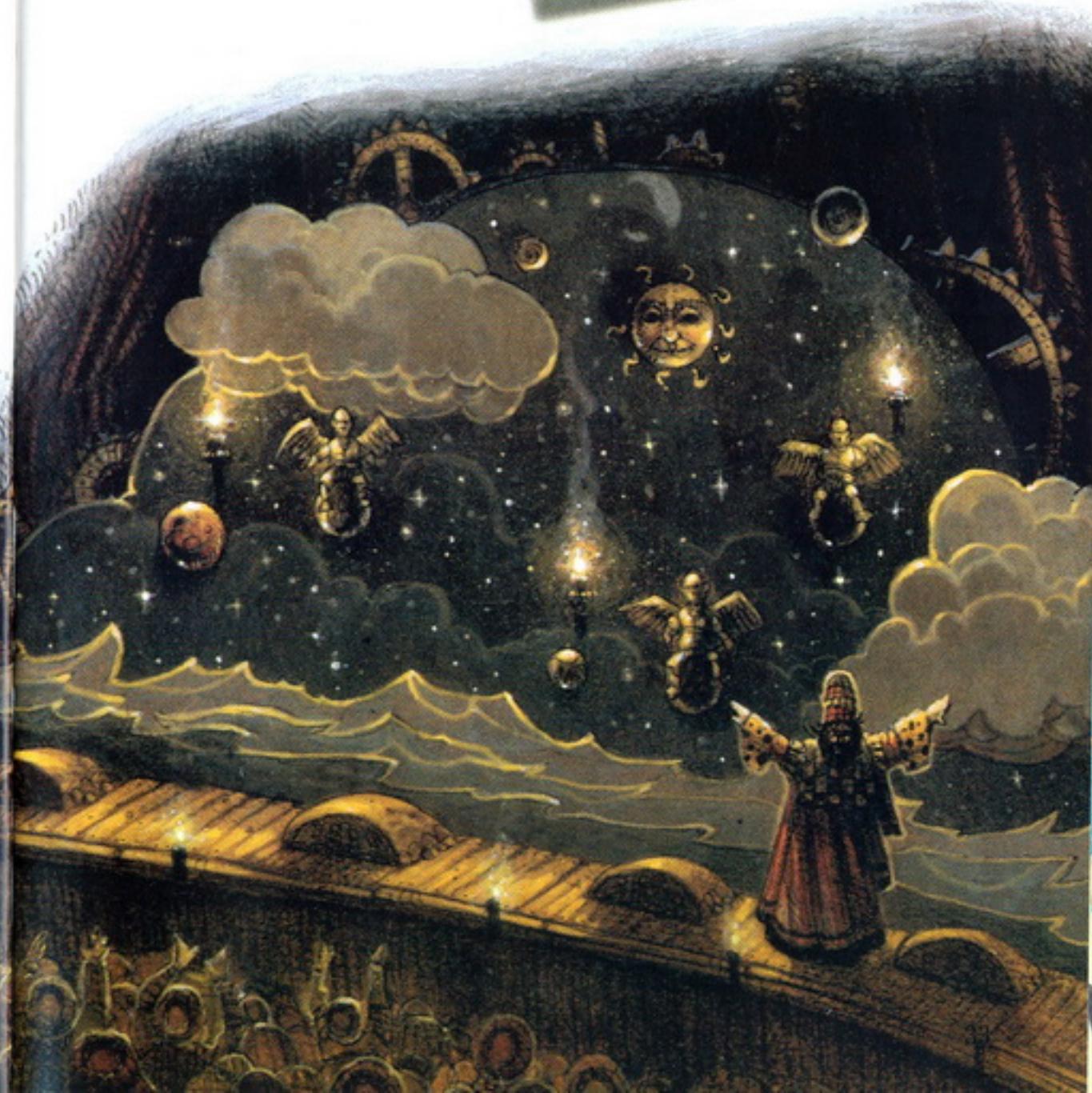
Leonard rất được kính nể vì những trò diễn kì lạ của mình: ông phát minh ra hệ thống máy móc ảo thuật tại những bữa tiệc sang trọng tổ chức nhân dịp các lễ cưới vương giả. Chẳng hạn, *Cuộc khiêu vũ của các hành tinh* được tổ chức năm 1490 ở Milan đã làm triều đình rất ấn tượng. Trong buổi diễn có hát dệm này, Leonard đã xây dựng một bầu trời đầy sao rất lớn được các ngọn đuốc chiếu sáng, với một hệ thống tinh vi cho phép quay bảy hành tinh (được các ca sĩ đại diện).

Tìm hiểu

Những câu chuyện nhỏ

Léonard cũng thích kể chuyện. Ông ghi chép nhiều truyện ngắn hay mẩu chuyện ngắn có tầm triết học, nghĩa là suy tư về cách cư xử của con người.

NHỮNG MÁY MÓC TINH XÀO

**Là một kĩ sư có tầm nhìn rộng,
Léonard mơ đến việc tự động hóa tất
cả các công việc mà những người thợ
thủ công phải làm, nhờ vào các máy
móc đơn giản nhưng hiệu quả cao.**

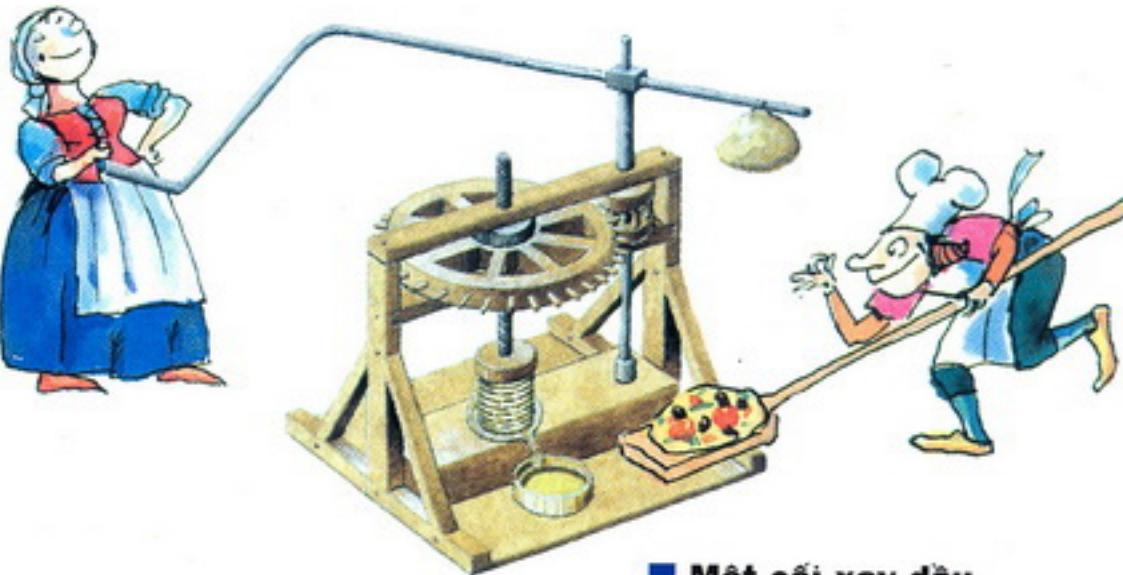
■ Một loại máy dùng để làm giò

Làm thế nào để các gò trên giò được đều đặn? Chỉ cần một cái máy, hoàn toàn tự động, đều đặn hơn và nhanh hơn bàn tay con người. Trong hệ thống tinh vi của Léonard, sự rơi xuống của một vật nặng kéo theo chuyển động quay của một bánh xe răng cưa làm chuyển động chiếc búa và cùng lúc vạch lên thân giò một vạch.

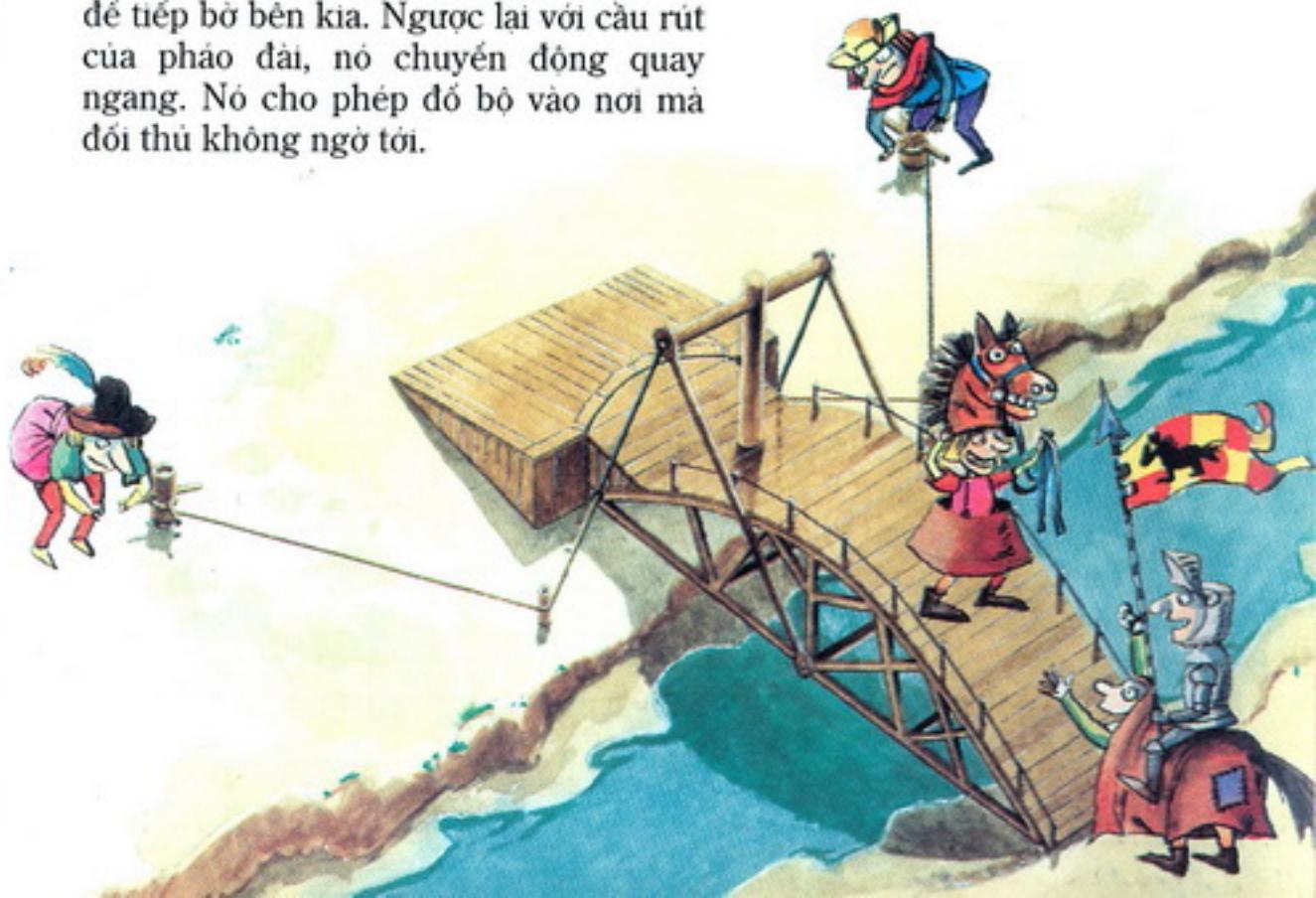
■ Một chiếc ô tô bằng... lò xo!

Chiếc xe này được coi là thủy tổ của xe hơi hiện đại. Có một lò xo làm chuyển động các bánh xe thông qua các khớp răng. Chiếc xe tự động này hẳn đã gây ấn tượng ở triều đình!

■ Một cây cầu xoay được trên trục

Để tạo lợi thế quyết định cho quân lính đánh nhau gần một dòng sông, Léonard làm ra một cái cầu xoay rất đơn giản. Nó được cố định vào một trong hai bờ sông, có thể xoay quanh trục nhờ một cái tời để tiếp bờ bên kia. Ngược lại với cầu rút của pháo dài, nó chuyển động quay ngang. Nó cho phép đổ bộ vào nơi mà đối thủ không ngờ tới.

■ Một cối xay dầu

Máy móc của nông dân vùng Toscane thu hút Léonard rất nhiều. Ông biến đổi chúng để có thể tận dụng tốt hơn sức người như cái cối xay dầu này.

NHỮNG CƠ CHẾ CHÍNH XÁC

Léonard là một thợ máy thiên tài.

Ông hoàn thiện nhiều cơ chế máy móc nhờ quan sát kiên nhẫn và một cảm giác tuyệt vời về chuyển động.

Cái kích

Kích dà được biết đến ở Italia từ trước, nhưng Léonard là người đã đề xuất nhiều cách hoàn thiện cho phép nâng những vật nặng hơn với ít sức lực hơn. Ngày nay, người ta sử dụng kích chủ yếu khi một chiếc ô tô bị nổ lốp và phải nâng nó lên để thay một bánh xe mới. Cảm ơn Léonard!

Máy đo mét

Làm thế nào để đo được những khoảng cách dà di qua với độ chính xác cao? Bánh của xe cút kit kéo theo một mâm tròn nằm ngang có đục lỗ. Mỗi vòng bánh xe quay, một hạt đậu rơi vào hộp bên phải. Số lượng hạt đậu được nhân với chu vi của bánh xe cho biết khoảng cách dà di qua.

Vit vĩnh cửu

Chi cần bắt đầu được xoáy là chiếc vit sẽ còn được xoáy mãi! Từ đó, cơ chế đã được hoàn thiện và người ta sử dụng nó, chẳng hạn để mở nút chai rượu và mở nắp đồ hộp.

Quay bằng ống bi

Cách quay này do Léonard vẽ kiều tránh được gần như mọi ma sát. Với thiết bị này, cọ xát và tiếng ồn giảm hẳn xuống. Và các bánh xe đạp, xe ô tô cứ việc quay!

Xiên nướng thịt quay tự động

Xiên nướng thịt quay tự động được kích hoạt nhờ không khí nóng đi lên trong ống dẫn của ống khói. Không khí làm quay cánh quạt. Cánh quạt lại làm chuyển động puli đặt ở phía dưới, puli này làm quay xiên nướng. Lùa càng mạnh, xiên càng quay nhanh hơn.

Trò chơi

**Trong xưởng vẽ
của Léonard**

Trong hình, có những đồ vật Leonard mới chi vẽ ra nhưng sau đó đã tồn tại. Ngoài ra, còn một số tranh không phải do ông vẽ.

Bạn hãy tìm ra chúng!

Xem giải đáp trang 47.

KIẾN TRÚC

Bản đồ thành phố Imola

■ Nhũng phát minh về đô thị

Léonard không muốn có những thành phố có tường bao quanh, bẩn thiu và u tối nữa. Ông nghĩ ra kiểu thành thị lí tưởng, một thành phố mở ra dòng quê và các khu ngoại ô, với những trục giao thông lớn cho cư dân, hàng hóa, công rành, rác thải. Ông cũng vẽ cả những đường vượt để tăng không gian sống và hoàn thiện chất lượng cuộc sống của người dân.

■ Nhũng tác phẩm về phòng thủ quân sự

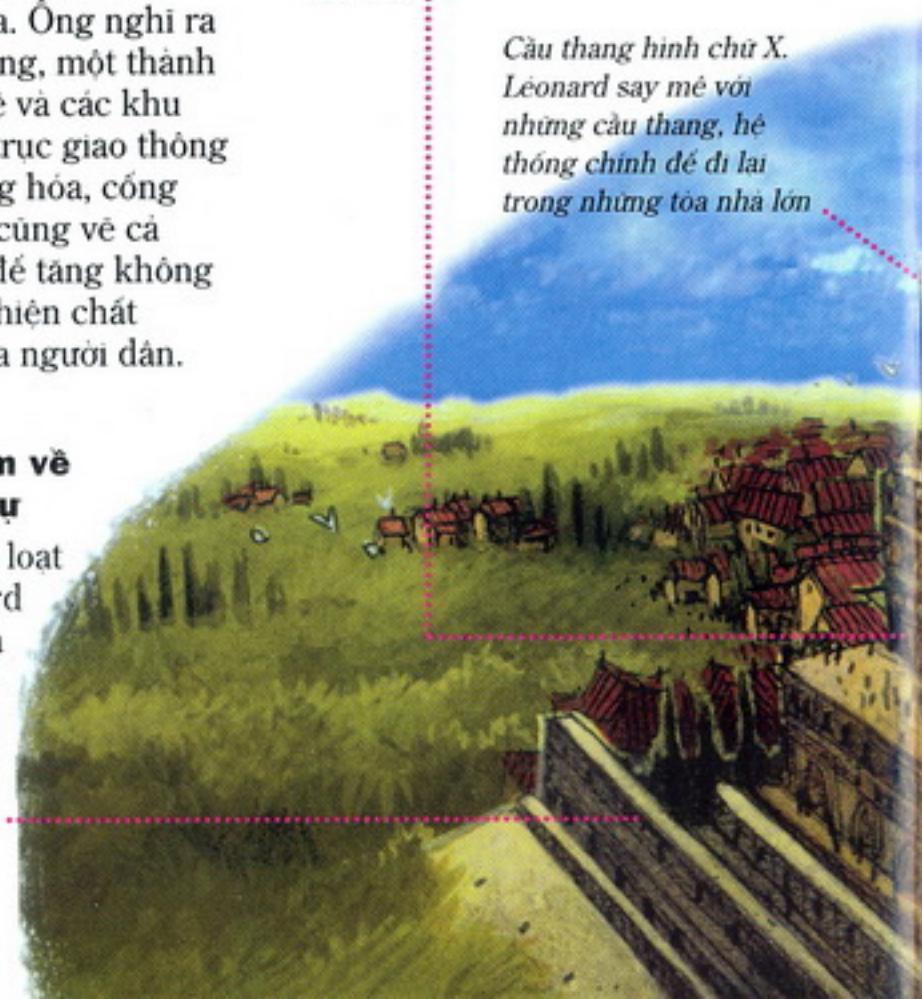
Để chống lại những loạt đạn súng, Léonard tưởng tượng ra những công trình xây dựng tháp, lõi và cung đê xuất những hầm ngầm đầu tiên.

Léonard có nhũng ý tưởng rất chính xác về nghệ thuật xây dựng nhà thờ, nhà ở, thành phố hay các lâu đài. Nhưng ông chưa từng bao giờ xây dựng một cái gì!

MỘT THÀNH PHỐ LÍ TƯỞNG

Các vòm

Cầu thang hình chữ X.
Léonard say mê với
những cầu thang, hệ
thống chính để di lại
trong những tòa nhà lớn

■ Xây dựng: một nghệ thuật nhung cũng là một khoa học

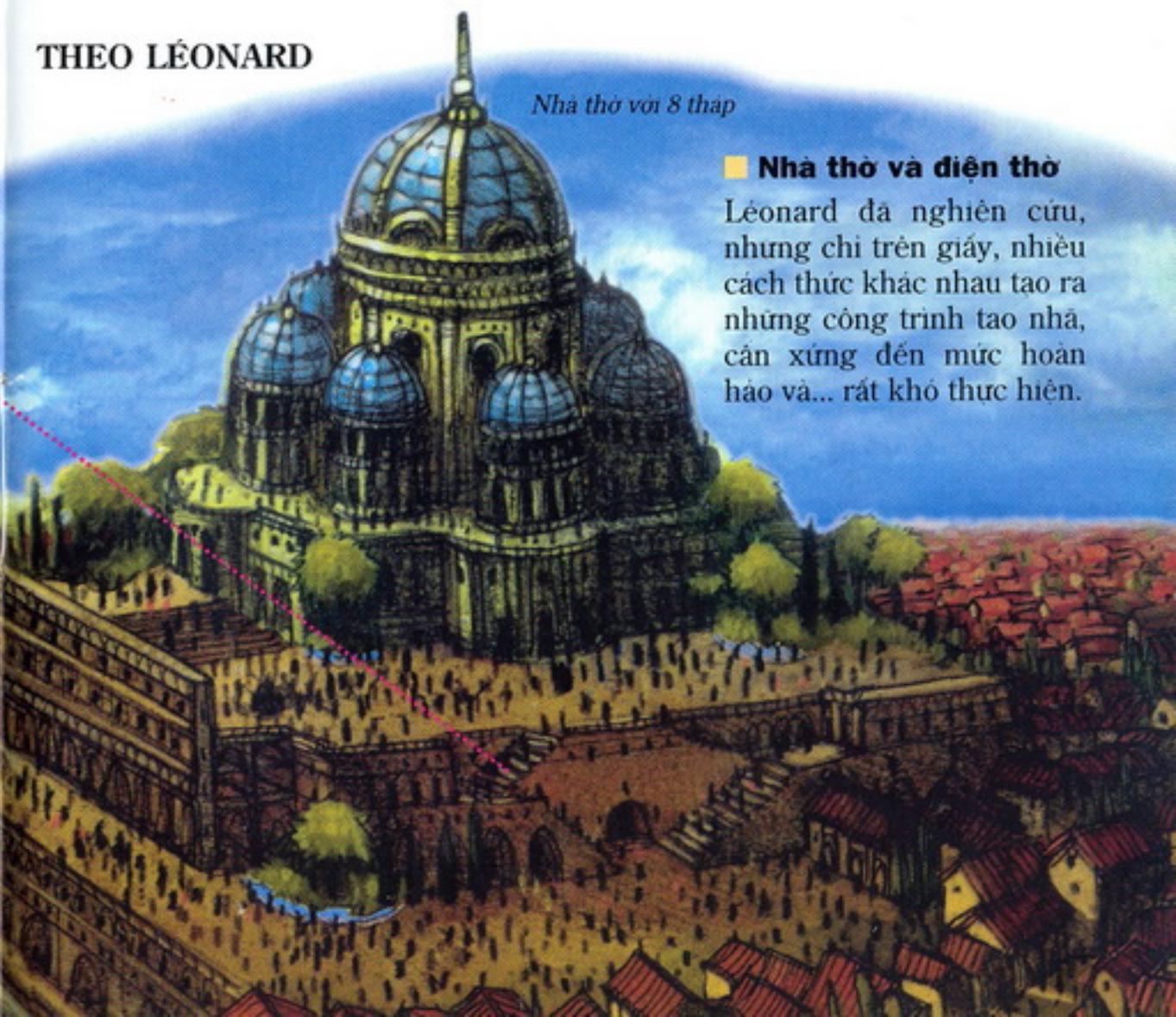
Chinh Léonard là người đặt nền móng cho khoa học xây dựng. Ông là người đầu tiên nghiên cứu sức bền vật liệu xây dựng, các định luật khoa học cho phép đỡ các cột, xà và vòm nhà.

THEO LÉONARD

Nhà thờ với 8 tháp

■ Nhà thờ và điện thờ

Léonard đã nghiên cứu, nhưng chỉ trên giấy, nhiều cách thức khác nhau tạo ra những công trình tao nhã, cân xứng đến mức hoàn hảo và... rất khó thực hiện.

NHỮNG DỰ ÁN CUỐI CÙNG

Cuối đời, Léonard vẫn say mê với những dự án của bạn ông, vua François đệ nhất, mặc dù bệnh tật đã làm ông bị liệt, mặc dù triều đình của vị vua nước Pháp không hiểu nổi ông.

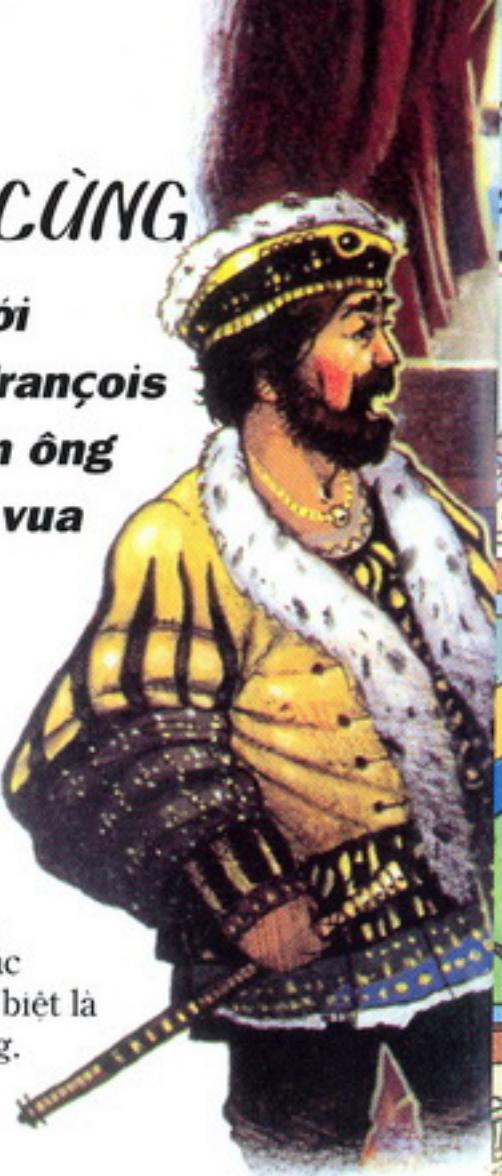

Cầu thang trung tâm của tòa lâu đài Chambord do Léonard vẽ mẫu. Hai phần của cầu thang không bao giờ gặp nhau.

Thành phố mới Romorantin

François đệ nhất muốn xây dựng một thành phố mới ở Romorantin. Léonard đã vẽ các phác thảo và dự tính trước từng chi tiết nhỏ nhất: đường sá, cầu cống, nhà cửa, quảng trường. Ông cũng chủ trương cho chuyển các ngôi nhà của cư dân thành phố gần nhất đến sau khi đã tháo rời chúng ra, xây dựng một kênh đào để cung cấp nước cho thành phố và để làm tuyến vận tải. Nhưng một trận dịch hạch trong vùng đã làm dự án phải hủy bỏ.

Các lâu đài vùng sông Loire

Những vi du đẹp nhất về kiến trúc Phục hưng, chẳng hạn các lâu đài vùng sông Loire, không còn nghi ngờ gì nữa, chính là cụ thể hóa các ý tưởng của Léonard. Đặc biệt là các cầu thang và hành lang.

Bữa tiệc cuối cùng

Năm 1517, để mừng François đệ nhất, ông còn chế ra một con sư tử mây biết đi, với bờm dựng ngược và mồm há to. Sau đó, khi người ta dập vào tíc nó, nó làm bắn ra một con mưa hoa huệ. Đó là một vinh quang cho con người suốt cuộc đời đã dàn dựng các cuộc lễ và trò vui cho những hoàng thân lớn nhất thời đó.

Léonard mất tại nước Pháp, ở Clos-Lucé, ngày 2/5/1519. Theo truyền thuyết, ông mất trong vòng tay của vua François đệ nhất.

Truyền tin

Lễ rửa tội Chúa

CÙNG CHIẾM NGƯỜNG CÁC TÁC PHẨM CỦA LÉONARD

**Để thấy được các bức tranh gốc của
Léonard, cần phải đi gần như vòng
quanh thế giới. Nhưng tốt hơn hết là
bắt đầu với nước Italia và nước Pháp.**

Bữa tiệc cuối cùng

Vinci (cách Florence 30 km về phía tây)

- Ngôi nhà tho áu của Léonard
- Bảo tàng Léonard de Vinci

Milan

- Bữa tiệc cuối cùng, ở nhà thờ Sainte-Marie-des-Grâces
- Mô hình các máy móc được làm theo mẫu vẽ của Léonard
- Bảo tàng khoa học và kĩ thuật quốc gia

Rome

- Thánh Jérôme, ở Pinacothèque

TẠI ITALIA

Bảo tàng Các thánh lễ,
Florence

- Nhạc sĩ
- Lễ rửa tội Chúa
- Truyền tin
- Lòng sùng kính của các đạo sĩ

Lòng sùng kính của các đạo sĩ

TẠI PHÁP

Bảo tàng Louvre (Paris)

- La Joconde
- Đức Mẹ Đồng Trinh trong hang
- Nữ thánh Anne, Đức Mẹ Đồng Trinh và Chúa hài đồng
- Thánh Jean-Baptiste
- Cô gái Ferrone xinh đẹp
- Thần rượu Bacchus

Cô gái Ferrone
xinh đẹp

La Joconde

Đức Mẹ Đồng Trinh
trong hang

Mô hình tàu lượn

Clos-Lucé (gần Amboise)

- Mô hình các máy móc được làm theo
mẫu vẽ của Léonard

VÀ CÒN Ở...

Washington (Mỹ)

- Ginevra Benci
(hay Người đàn bà với cây bách xù)
(phòng trưng bày nghệ thuật quốc gia)

Đầu người chiến binh

Luân Đôn (Anh)

- Đức Mẹ Đồng Trinh trong hang
(phòng trưng bày quốc gia)
- 600 bức vẽ của Léonard
(Lâu đài Windsor, Thư viện Hoàng gia)

Ginevra Benci

Budapest (Hungari)

- Đầu người chiến binh

Cracovie (Ba Lan)

- Người đàn bà mặc áo lông chồn
(Bảo tàng Cracovie)

Trắc nghiệm

ĐÚNG HAY SAI?

Léonard phát minh ra ô tô.

Sai. Một bức vẽ khác về ô tô của Leonardo da Vinci có lối xe ngược chiều.

Léonard đã vẽ hai bức La Joconde.

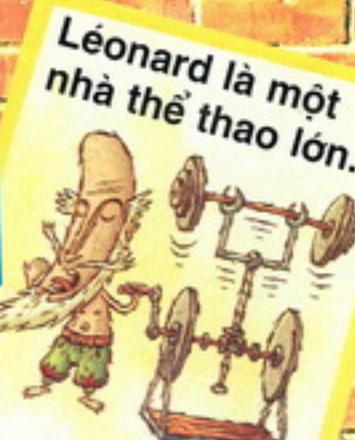
Dùng. Nhiều bức vẽ thứ ba là bức thật.

Léonard viết chữ ngược vì sợ bị do thám.

Dùng. Người ta kể rằng ông đã vào phòng rất hely để vẽ bức họa.

Léonard là một nhạc sĩ lớn.

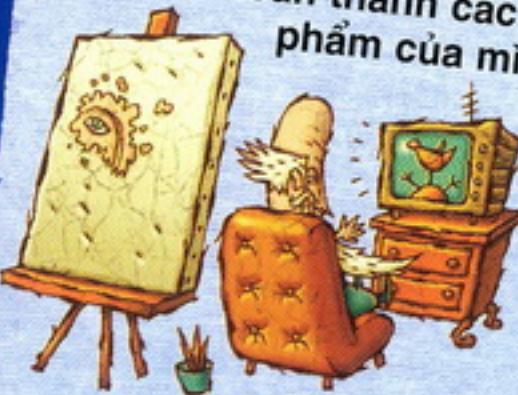
Là một nhà khoa học tài ba.

Léonard phát minh một nghệ thuật vẽ mới.

Dùng. Đó là slumato.

Léonard gặp khó khăn trong việc hoàn thành các tác phẩm của mình.

Dùng. Ông có thể dành nhiều năm để thực hiện một dự án dài hạn như bức tranh Le Louvre. Điều đó khiến ông đã không hoàn thành tác phẩm của mình.

Trắc nghiệm

Léonard chết trong vòng tay của vua François I.

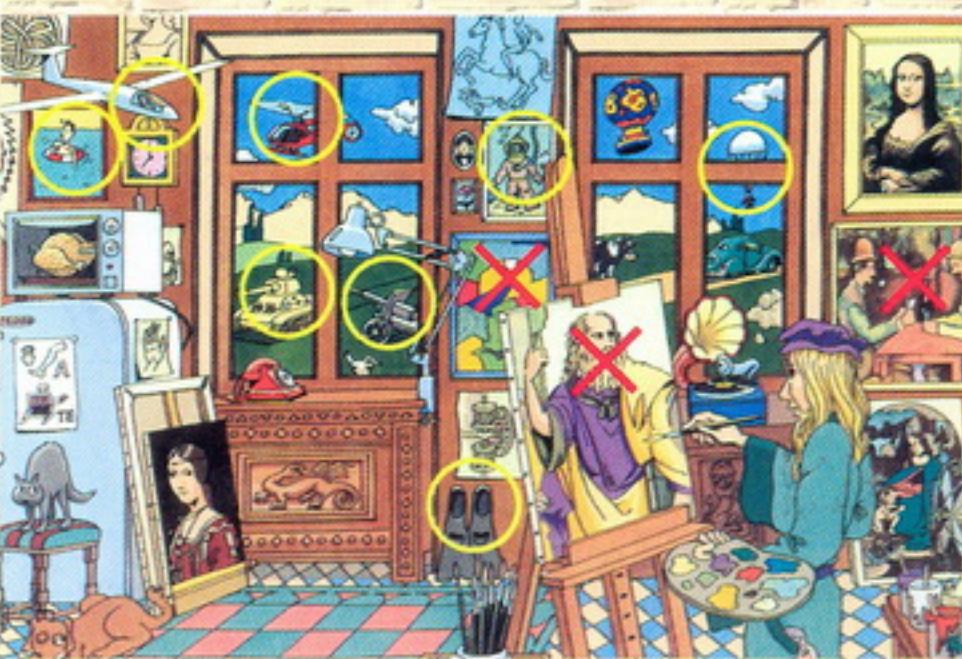

Sai.

Giải đáp trò chơi trang 38.

Cần xuất phát từ các bức vẽ của Leonardo để tìm các đồ vật đã được thực hiện: phao, tàu lượn, máy bay trực thăng, chiến xa, đại bác, chún nhái, dù, bộ đồ lặn.

Bức chân dung trên già là tác phẩm của Raphael (TK XVI), ngay bên cạnh là tác phẩm của Miró (TK XX) và bức bên phải là của Cézanne (TK XIX).

Scanned & Edited by Tien Phat

Free for Web: 70 - 100 dpi
Origin scan: 200 - 300 dpi
Burn to CD-DVD Please mail to
invinhloc@yahoo.com.vn